

Čís. 64.

Závěr odvolacího soudů, že straně musily jisté skutečnosti býti známy vymyká se, pokud jde o zevní skutkové okolnosti, z nichž byl učiněn, přezkoumání odvolací stolice; jen po stránce logičnosti lze mu odporovati s hlediska dovolacího důvodu § 503 č. 4 c. ř. s.

Výtka, že speditér zanedbal při vykonávání příkazu mu daného, nešetřiv obchodních zvyklostí, péči řádného obchodníka (čl. 380 obch. zák.), není oprávněna, jestliže zákazník se stejným jeho postupem v dřívějších případech, třeba jen mlčky, souhlasil.

(Rozh. ze dne 25. února 1919, Rv II 100/19.)

Speditér B, který již po delší dobu obstarával v pohraniční celní stanici vycelení zásilek zboží, docházejících z ciziny na firmu A a zásilky ty pak na ni dále zasílal, zaslal v jednom určitém případě balík zboží, který došel z ciziny s udáním ceny, po vycelení bez udání ceny dále. Jelikož se balík tento cestou ztratil a pošta ručila za jeho ztrátu pouze nepatrnou částkou, žalovala firma A speditéra B na náhradu škody, tvrdíc, že zanedbal, odeslav zboží bez udání ceny, péči řádného obchodníka, to tím spíše, ano jest prý obchodním zvykem, že zasílatel, došla-li zásilka s udáním ceny, zašle ji stejným způsobem dále. Naproti tomu namítal žalovaný, že stejným způsobem zasílal již po dvě léta bez námitek žalující firmě většinu zboží pro ni vyceleného. — P r v ý s o u d (okresní soud v Tepličkách) vyhověl žalobě v podstatě z těchto důvodů: Dle čl. 379 obch. zák. přejímá zasílatel obstarávání zásilek zboží a patří k tomu také řada služeb, které zasílání zboží připravují, zabezpečují a docilují a vztahují se na další osud zásilky. Právní věda i judikatura pokládá dnes všeobecně smlouvu zasílatelskou za smlouvu mandátní a zmocňovací po rozumu obč. zákona. Dle čl. 380 obch. zák. ručí zasílatel za to, že vykoná převzatý příkaz s péčí řádného obchodníka; jinak jest práv ze škody, jež vznikla. I když není všeobecně povinen ku pojištění zboží, jelikož dlužno pod pojištěním po rozumu čl. 387 a 367 obch. zák. rozuměti pouze pojištění ve vlastním toho slova smyslu, nikoli však deklaraci zboží k dopravě odevzdaného, dle které se řídí výše náhradní povinnosti dopravce, jest přece za určitých okolností při podání zboží zavázán k deklaraci interesse na dodání. Příkaz k deklaraci ceny nemusí dán býti právě výslovně, i zde platí zásady čl. 278 a 279; stačí tudíž i příkaz mlčky daný a závazek příslušný se může zakládati i na obchodní zvyklosti. Zvyklosti tyto svědčí zde pro žalobce, jelikož dle zprávy obchodní komory stačí udání číslice ceny k tomu, aby založilo závazek ku pojištění. Byl proto žalovaný jako zasílatel při nejmenším povinen, balíky, jež došly od odesílatele pojištěny s udáním ceny, zaslati stejným způsobem dále žalobkyni. Jelikož tak neučinil přes četné krádeže na drahách a poštách v nynější době a odeslal je jako obyčejnou zásilku bez udání ceny, jest, porušiv své povinnosti, dle § 380 obch. zák. práv ze škody, která nastala. — O d v o l a c í s o u d (krajský soud v Litoměřicích) žalobu zamítl. V důvodech svých mezi jiným uvádí: Dle čl. 380 obch. zák. ručí zasílatel za škodu, jež vznikne jmenovitě při výkonu převzatého zasílání zboží tím, že zanedbal péči řádného obchodníka, a jest na něm, by dokázal, že péči tuto

vynaložil. Vykonáváje uložený mu příkaz a zasílaje zboží, má zasílatel dbáti pokynů svého zákazníka. Pokud jde o pojištění zboží, ukládá mu povinnost tuto výslovně čl. 367 obch. zák., který dle čl. 387 platí i při smlouvě zasílatelské. Po této stránce rozhoduje vůle stran a jinonovitě žalující firmy jako komitenta. Soud odvolací zjistil, že žalovaný posílal po dva roky všechny zásilky, které pro žalující firmu docházely z ciziny, po vyclení firmě této bezvýjimečně bez udání ceny a že to žalující firmě musilo býti známo. Nečinila-li proti tomu námitky, a to se nestalo, projevila tím zřetelně a jasně vůli, že je s tímto způsobem zasílání srozuměna; a žalovaný musil z toho souditi, že není jejím úmyslem a vůlí, aby při zásilkách těchto deklaroval cenu. Za tohoto stavu věci nebyl žalovaný ani ve sporném případě povinen, deklarovati cenu zboží a neručí tudíž za škodu, jež vznikla tím, že zásilka se ztratila a že poštovní erár hradí žalobkyni pouze nepatrnou částku její škody.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalující firmy.

Důvody:

Uplatňujíc dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. spatřuje dovolání nesprávné právní posouzení v tom, že odvolací soud vzal za to, že žalobce souhlasil s postupem žalovaného, když mu vyclené zboží, třeba bylo naň došlo s udáním ceny, bez udání ceny poštou odesílal. K tomu závěru došel odvolací soud, jelikož z vyšetřených a zjištěných okolností zjistil, že žalobce o tomto počínání žalovaného věděl a věděti musil a přece nikdy proti němu neučinil námitky, čímž mlčky projevils s ním svůj souhlas. Dovolatel obrací se především proti zjištění takové vědomosti žalobcovy, popíraje ji. Ku přesvědčení o »vědění« lze dospěti ovšem jen úsudkem ze zevnějšího skutkového děje na tento vnitřní duševní stav. Nicméně není přece žádným právním pojmem, nýbrž skutkovým stavem, který zjistiti spadá do rámce skutkového ocenění věci po rozumu § 272 c. ř. s. Od jinakého skutkového zjištění liší se toto zjištění vnitřního duševního stavu jen tak dalece, že se nedá prokázati přímo, nýbrž jen vyvoditi logickým úsudkem z prokázaných zevnějších okolností. Pokud tedy při tomto usuzování soudu přichází v úvahu ocenění jednotlivých zevnějších skutečností, z nichž soud nabyl přesvědčení logickým závěrem o vědění, jde tu o poulé ocenění důkazů, které se přezkoušení soudu dovolacího vymyká. Přesvědčení soudů nižších o vědění mohlo by tudíž podrobena býti přezkoumání se stanoviska § 503 c. ř. s. nejvýše jen potud, pokud by byla brána v pochybnost logičnost myšlenkového pochodu, která ovšem při soudcovské úvaze chyběti nesmí. Takovou logickou chybu však nikterak nelze vystihnouti. Neboť uváží-li se, že všechny zásilky žalovaný zasílal po vyclení jich žalobci nefrankovaně, musil tento zkoumati správnost poštou vybíraného porta a musil tudíž věděti, docházejí-li tyto s udáním ceny nebo bez udání ceny, jelikož dle toho se porto různí, jako to poznati musil svými orgány při podpisování poštovních průvodních lístků. Marně tedy dovolatel bere v odpor správnost přesvědčení odvolacího soudu o tom, že způsob zasílání žalovaným voiený znal. Je-li však toto jisto, pak jest také zcela správný další úsudek soudu odvolacího, že, když proti němu po dva roky nedělal žalobce námitky, dal tím zřejmě na jevo svůj souhlas s ním. Vždyť žalovaný jednal jako mandatář žalobcův, musil tudíž

předpokládati, že provedení příkazu svého žalobce přezkoumá a případné nedostatky vytkne, aby zjednal nápravu. Nedošly-li výtky, nýbrž příkazy nové a bezvadné honorování likvidované odměny, musí takové mlčení ohledně provedení příkazu a udělení příkazu nového považováno býti za schválení postupu mandatářova a to tím spíše, jelikož by neodpovídalo zásadě kupecké poctivosti a dobré víry, aby mandant prospěch z jednání mandatářova pro sebe sice užíval, avšak aby risiko s ním spojené nenesl, jakoby nebyl s ním souhlasil. Právě vytknutá kupecká zásada vyžadovala toho, aby žalobce, jemuž nevyznačení ceny na zásilkách bylo materiálně výhodno tím, že proclívání a další expedování provedlo se levněji, rychleji a s menším spedičním nákladem, oznámil žalovanému, že takový postup jeho neschvaluje, nýbrž přeje si, aby na zásilky udával ceny, zvláště když taková udání ceny zboží při dopravě jeho poštou není ve skutečnosti nic jiného než pojištění zboží, za něž se poště platí zvláštní poplatek, a když k pojišťování takovému vedle čl. 387, 367 odst. 2 obch. zák. speditér povinen jest jen, je-li příkaz mandantův toho obsahu. Třeba tedy bylo zvykem, že speditér, je-li zásilka označena cenou, zašle ji dále opět s udáním ceny, přece v případě, o který se jedná, když žalobce s jiným postupem žalovaného souhlasil a z něho prospěch si přisvojoval, nemůže se tohoto zvyku dovolávat pro sebe, neboť zvyk může objasniti jen vůli stran, když ale tato jiným způsobem jest projevěna, jest rozhodující jen tato vůle souhlasná, zakládající smlouvu. Právní posouzení věci se strany soudu odvolacího odpovídá tedy stavu věci i zákoru a uplatňovaný důvod dovolací § 503 č. 4 c. ř. s. není dán.

Čís. 65.

Hotelier, jenž jest zároveň restaurátérem, neručí dle § 970 obč. zák. za věci, uložené hotelovým hostem v místnostech restauračních.

(Rozh. ze dne 25. února 1919, Rv 113/19.)

Žalobce přijel dne 27. ledna 1918 večer do Prahy, zašel do hotelu žalovanému náležejícího a jím provozovaného, najal si od vrátného pokoj a odevzdal mu svůj ruční kufřík, chtěje pak v restaurační místnosti hotelu povečeřet, šel chodbičkou za restaurací do restaurace a, vida v chodbičce pověšeny kožichy a zimníky, pověsil si tam také svůj zimník s rukavicemi a chránítkem a klobouk. Žalobce posadil se v restauraci ke stolu a objednal si u číšníka večeři a v malé chvíli potom, jda do chodbičky neb chodbičkou k vrátnému zpozoroval, že jeho zimník a rukavice, chránítka a klobouk zmizely i oznámil ihned ztrátu věcí těch žalovanému. V chodbičce za restaurací jsou věšáky, na něž hosté svůj oděv odkládají, ze zřízenců hotelu nikdo tam nehlídá; žalobce svého zimníku s ostatními věcmi ani hotelieru ani nikomu z jeho zřízenců neodevzdal do uschování a také žalobce nikdo nepoukázal, by si svůj zimník do řečené chodbičky pověsil. — Procesní soud prvního stupně (okresní soud pro věci obchodní v Praze) uznal, že nárok na náhradu škody za ztracené věci jest důvodem svým po právu, vycházejí z těchto úvah: Ve smyslu § 970 obč. zák. ručí hostinští (hotelieři), kteří poskytují byt cizincům, jako schovatelé za věci, jež byly od přijatých hostů (do hotelu) vneseny, pokud nedokáží, že škoda